

Mariana Norel • Petru Bucurenciu • Mihaela Dragu

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Manual pentru clasa a VIII-a

Sinopsis.....	6
Instrucțiuni de utilizare a manualului.....	8
Recapitulare inițială	9
Evaluare inițială	13

UNITATEA 1 – Iubirea, cel mai frumos sentiment

Comunicare orală

- Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral.....18

Lectură

- Textul liric.....19
- *Când amintirile...*, de Mihai Eminescu19

Redactare

- Modalități de exprimare a preferințelor și a opiniei21

Elemente de construcție a comunicării

- Categorii semantice – sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice, paronime (actualizare).....22
- mijloace interne de îmbogățire a vocabularului – derivarea, compunerea (actualizare), conversiunea23
- mijloace externe de îmbogățire a vocabularului – împrumuturile lexicale27

Lectură

- Textul liric – interpretări multiple29
- *La-nceputul serilor*, de Nichita Stănescu.....29

Elemente de construcție a comunicării

- Elemente de fonetică (actualizare)31

Recapitulare

Evaluare

UNITATEA 2 – Profesie, meserie, vocație

Comunicare orală

- Elemente specifice argumentării38

Lectură

- Textul dramatic. Argumentarea punctelor de vedere.....39
- *Meșterul Manole*, de Lucian Blaga.....39

Redactare

- Grafica textului48

Elemente de construcție a comunicării

- Construcții sintactice49

Lectură

- Interviu despre o meserie.....54
- *Mihai Tucă, medic medicină de urgență*54

Elemente de construcție a comunicării

- Enunțuri eliptice. Norme de punctuație57
- Apoziția. Norme de punctuație59

Elemente de interculturalitate

- Relații culturale constructive. Noi și ceilalți61
- *Meșterul Manole, mit sau realitate?*61

Recapitulare

Evaluare

UNITATEA 3 – Aventura cunoașterii

Comunicare orală

- Argumentare și persuasiune. Apelul la argumente rationale, la patos și la etos.
- Forța enunțurilor în argumentare.
- Structura textului argumentativ70

Lectură

- Textul epic în proză71
- *Toate pânzele sus!*, de Radu Tudoran72

Redactare

- Tipare textuale de structurare a ideilor: comparație, analogie, pro-contra; ordinea argumentelor în textul argumentativ77

Elemente de construcție a comunicării

- Fraza. Coordonarea (actualizare).....79

Lectură

- Jurnal literar.....81
- *Jurnalul unei fete greu de mulțumit*, de Jeni Acterian81

Elemente de construcție a comunicării

- Subordonarea prin conjuncții subordonatoare, prin pronume și adverbe relative.
- Norme de punctuație85

Elemente de interculturalitate

- Modele comportamentale în textele literaturii universale87
- *Robinson Crusoe*, de Daniel Defoe.....87

Recapitulare

Evaluare

UNITATEA 4 – Istoria, rădăcinile neamului nostru

Comunicare orală meni și cărți

- Strategii de ascultare activă.....96

Lectură

- Textul epic în versuri. Figuri de stil: aliterația, hiperbola și antiteza71
- *Pașa Hassan*, de George Coșbuc.....97

Redactare

- Etica redactării: originalitate.....101

Elemente de construcție a comunicării

- Atributul și atributiva.....102

Lectură

- Text istoric.....104
- *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*, de Neagu Djuvara104

Elemente de construcție a comunicării

- Complementul direct și completiva directă.....107
- Complementul prepozițional și completiva prepozițională.....109
- Complementul indirect și completiva indirectă.....112

Elemente de interculturalitate

- Valori culturale românești în lume114
- *România, țara invitată de onoare la Ziua Europei*114

Recapitulare

Evaluare

UNITATEA 5 – Lumea reală, lumea imaginată

Comunicare orală

- Atitudini comunicative: flexibilitate, assertivitate, disponibilitate de negociere. Inteligența emoțională122

Lectură

- Strategii de comprehensiune.....124
- *Cum continuă povestea*, de Ioana Pârvulescu124

Elemente de construcție a comunicării

- Variație stilistică. Organizarea coerentă a textului: succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforelor128

Redactare

- Etapele scrierii și organizarea coerentă a textului.....129

Elemente de construcție a comunicării

- Circumstanțialul de loc și circumstanțiala de loc...131
- Circumstanțialul de timp și circumstanțiala de timp133
- Circumstanțialul de mod și circumstanțiala de mod136

Lectură

- Text epic. Dezbateri pe marginea textelor citite...139
- *Fata de hârtie*, de Guillaume Musso.....139

Recapitulare

Evaluare

UNITATEA 6 – Dincolo de orizontul nostru

Comunicare orală

- Comportamente nonverbale și paraverbale cu efect persuasiv152

Lectură

- Texte care combină diverse structuri textuale (explicativ, narativ, descriptiv, dialogat, argumentativ)154
- *Cea mai bună dintre lumi*, de Ion Hobana154

Redactare

- Redactare de mână – redactare computerizată...161

Elemente de construcție a comunicării

- Circumstanțialul de cauză și circumstanțiala de cauză163
- Circumstanțialul de scop și circumstanțiala de scop (finală)166

Lectură

- Monitorizarea și evaluarea propriei lecturi170
- *Orașele scufundate*, de Felix Aderca.....170

Elemente de construcție a comunicării

- Variații de registru. Jargonul, argoul. Limbaj colcovial, limbaj cultivat (familiarizare). Construcția frazei în limba vorbită și în limba scrisă.....175

Recapitulare

Evaluare

Recapitulare finală

Evaluare finală

Lumea în cuvinte și imagini

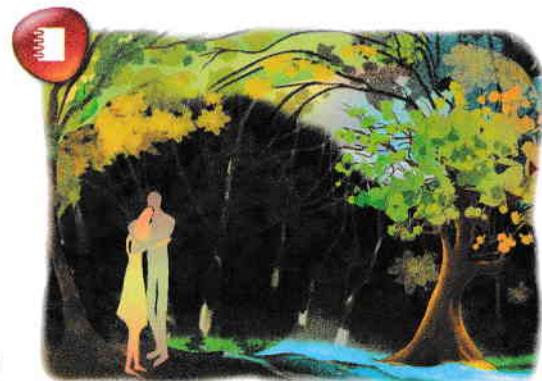
Gramajoaca

Harta conceptuală – Limba română

OBSERVĂM ȘI DISCUTĂM

Priviți cu atenție imaginea alăturată și discutați în clasă, exprimându-vă opinia cu privire la:

- cadrul natural înfățișat;
- persoanele din imagine;
- relația dintre acestea;
- trăirile și stările ce se desprind din imagine.

ASCULTĂM ȘI DESCOPERIM

În continuare, vei asculta, în varianta digitală a manualului, poezia *Dorința*, de Mihai Eminescu.

1. Formulează răspunsuri (scrise sau orale) pentru următoarele întrebări care vizează textul audiat.
 - a. De ce i se adresează eul liric ființei iubite?
 - b. Cum este spațiul întâlnirii celor doi?
 - c. Ce trăsături ale iubitei sunt evocate de eul liric?
 - d. În ce fel participă natura la întâlnirea celor doi?
 - e. Cum este descrisă batarea de vânt?
 - f. Care este atmosfera creată în versurile poeziei?
2. Înțând cont de răspunsurile date la exercițiul anterior, compara opiniile tale și ale colegilor tăi, de la secțiunea *Observăm și discutăm*, cu aspectele pe care le-ai descoperit în timpul audierii textului. Au fost acestea apropiate de informațiile din poezie? Dezvoltă răspunsul.
3. Ascultă din nou poezia și identifică următoarele figuri de stil: epitet, personificare, enumerare, repetiție.

CREĂM ȘI INTERPRETĂM

- a. Formați **perechi** și, pornind de la poezia lui Eminescu, creați un dialog între cei doi îndrăgostiți, în care să fie surprinse stările și sentimentele acestora, dar și impresii cu privire la cadrul natural evocat.
 - b. Interpretăți dialogul creat în fața clasei.
 - c. Colegi vor fi atenți și vor completa un tabel asemănător celui de mai jos, făcând observații referitoare la aspectele menționate, aşa cum reies din replicile și atitudinea celor doi îndrăgostiți. La final, vor fi stabilite, la nivelul clasei, asemănările și deosebirile.

Aspect vizat	El/îndrăgostitul	Ea/iubita
sentimente dominante		
stări exprimate		
impresii cu privire la cadrul natural		
intenții comunicative		

PĂTRUNDEM ÎN LUMEA TEXTULUI

- În poezia *Dorința*, audiată la secțiunea *Comunicare orală*, Eminescu realizează îmbinarea a două teme literare majore: **iubirea și natura**. Citește și alte poezii scrise de Mihai Eminescu și descoperă cât mai multe creații în care cele două teme se îmbină, precizând, în fiecare caz, elementele cadrului natural care sunt evocate.
- Discutați, *în grupuri de 4-5 elevi*, despre următorul citat, al lui Mircea Eliade, referitor la amintiri: „Amintirile sunt icoanele timpului pierdut”.

CÂND AMINTIRILE...

de Mihai Eminescu

text de bază literar

Când amintirile-n trecut
Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut
Mai trec din vreme-n vreme.

Deasupra casei tale ies
Și azi aceleași stele,
Ce-au luminat atât de des
Înduioșării mele.

Și peste arbori răsfirați
Răsare blânda lună,
Ce ne găsea îmbrățișați
Șoptindu-ne-mpreună.

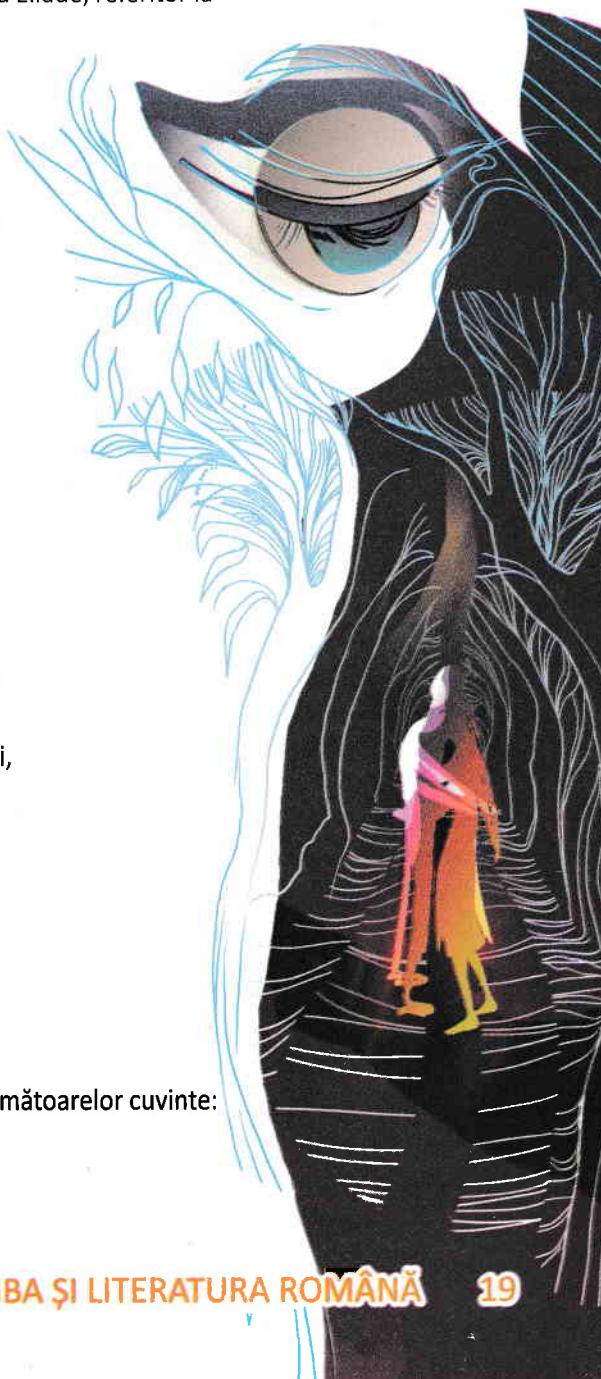
A noastre inimi își jurau
Credință pe toți vecii,
Când pe cărări se scuturau
De floare lilieci.

Putut-au oare-atâta dor
În noapte să se stingă,
Când valuri de izvor
N-au încetat să plângă,

Când luna trece prin stejari
Urmând mereu în cale-și
Când ochii tăi, tot încă mari,
Se uită dulci și galeși?

Citește și alte poezii
de Mihai Eminescu.

DISCUTĂM DESPRE TEXT

OBSERVĂM

- Scrie câte un sinonim și câte un antonim pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *cunoscut, des, răsare, credință, au încetat, mereu, dulci*.
- Construiește enunțuri cu omonimele a trei cuvinte din textul dat.
- Transcrie cinci cuvinte din câmpul lexical al *naturii*.

Rîntr-un text liric, eul liric își face simțită prezența prin intermediul unor **mărci ale subiectivității**, cum sunt: **verbe și pronume la persoanele I și a II-a, adjective pronominale posesive** (*meu, tău, ta, noștri etc.*), **exclamații și interogații retorice, adresări.**

EXPLORĂM ȘI ÎNVĂȚĂM

- Identifică, în textul citit, cuvintele și grupurile de cuvinte care marchează prezența eului liric.
- Menționează perechile de cuvinte care rimează în poezia dată și tipul de rimă, respectiv măsura versurilor.
- Numește sentimentele și stările care sunt exprimate sau sugerate în poezia dată.
- Transcrie, din textul citit, următoarele figuri de stil: epitet, enumerăție, personificare.

NE AMINTIM

Textul în care sunt exprimate în mod direct sentimente, stări, emoții sau trăiri se numește **text liric**. Acest tip de text dezvăluie complexitatea lumii interioare a autorului și viziunea despre lume a acestuia. (Termenul *liric* vine de la denumirea instrumentului muzical lira, care era instrumentul lui Apollo, zeul luminii, al muzicii și al poeziei la greci.)

Eul liric este persoana sau „vocea” căreia autorul îi atribuie rolul de a exprima sentimentele și stările în texte lirice.

O trăsătură importantă a textelor lirice este reprezentată de **expresivitatea sporită**, realizată cu ajutorul limbajului predominant figurat, care stă la baza diverselor **figuri de stil** (personificarea, comparația, epitetul, enumerăția, metafora etc.) și a **imaginilor artistice** (vizuale, auditive, dinamice etc.).

La nivelul formei textelor lirice se remarcă existența **elementelor de versificație**: strofe, versuri, rimă, măsură, ritm.

Tipuri de rimă

monorimă
AAAAA

împerecheată
A A B B

încrucișată
A B A B

îmbrățișată
A B B A

INTERPRETĂM

- Menționează ce rol au amintirile în viața eului liric, aflat în ipostaza îndrăgostitului, motivându-ți răspunsul cu două-trei citate din text.
- Recitește textul și identifică acele elemente din prezent care au existat și în trecut, în momentele petrecute de eul liric alături de ființa iubită.
- Precizează care este semnificația elementelor cadrului natural pentru relația celor doi îndrăgostiți, completând, în caiet, un tabel asemenea celui de mai jos.

Elementele cadrului natural	Citatul din text	Semnificația citatului
stelele	Ce-au luminat atât de des În duioșării mele	Stelele sunt martori ai clipelor de tandrețe.
luna	...	...
liliecii	...	...
valuri de izvor	...	...

IEȘIM DIN LUMEA TEXTULUI – REFLECTĂM

1. Redactează un text în proză, de 70-80 de cuvinte, în care să surprinzi punctul de vedere al iubitei cu privire la momentele trecute evocate de eul liric în poezia citită.

2. Formați **perechi** și realizați un cvintet referitor la *amintiri*, evidențiind ce reprezintă acestea pentru voi.

MODALITĂȚI DE EXPRIMARE A PREFERINȚELOR ȘI A OPINIILOR

CITIM ȘI OBSERVĂM

Citește următoarele enunțuri și identifică structurile și cuvintele prin care sunt introduse preferințele și opiniile.

- Prefer/Nu prefer să citesc ce-mi recomandă ceilalți.
- Îmi place/Îmi face plăcere/Ador să citesc poezii în care iubirea este tema principală.
- Nu îmi plac/Îmi displac/Detest poezile scrise de oameni fără talent.
- Îi place a scrie poezii și povești.
- Părerea/Opinia mea este că nu toate poezile de dragoste sunt interesante.
- Eu cred/consider/opinez/sunt de părere că nu oricine poate scrie poezii de dragoste.

AFLĂM

a. Cuvintele și structurile prin care sunt introduse **preferințele** pot fi urmate de:

- **verb la modul conjunctiv**: Prefer să merg la bibliotecă acum.
- **substantiv**: Îmi place **poezia** scrisă de Eminescu.
- **verb la forma de infinitiv** (mai rar, învechit): Îi displace a împrumuta cărțile din bibliotecă.

b. Cuvintele și structurile prin care sunt introduse **opiniile** sunt urmărite, de regulă, de o propoziție introdusă prin cuvântul **că**:

El crede/Opinia lui este că Eminescu este un poet genial.

EXERSĂM

1. Scrie enunțuri în care să surprinzi preferințele literare personale și ale membrilor familiei tale. Utilizează atât structurile identificate la începutul lecției, cât și alte structuri prin care pot fi exprimate preferințele.

2. Realizează o mică investigație la nivelul clasei tale și scrie cât mai multe enunțuri prin care să preziniți preferințele alimentare ale colegilor tăi.

3. Formați **grupe de căte 4-5 elevi** și exprimați-vă, fiecare, opinia cu privire la poezia *Când amintirile...*, de Mihai Eminescu.

PROIECT DE ECHIPĂ

INTERDISCIPLINAR

Vizionați, în varianta digitală, videoclipul despre culoarea ochilor și folosiți aceste informații pentru a realiza, **în echipe de 4-5 colegi**, o poezie amuzantă despre ochii de o anumită culoare. Specificați ce elemente de versificație ați folosit.

DACĂ VREI SĂ ȘTI MAI MULT

Cvintetul este o poezie alcătuită din cinci versuri, urmând structura:

- primul vers – un cuvânt-cheie, subiectul;
- al doilea vers – două adjective care descriu subiectul;
- al treilea vers – trei verbe la gerunziu care se referă la acțiunile subiectului;
- al patrulea vers – patru cuvinte care exprimă sentimentele față de subiect;
- ultimul vers – un cuvânt care exprimă esența subiectului.

CITIM ȘI NE AMINTIM

Sinonimele sunt cuvintele cu formă diferită și cu înțeles asemănător sau identic.

pădure = codru

Antonimele sunt cuvintele cu formă diferită și cu sens opus.

laș ≠ curajos

Omonimele sunt cuvintele cu formă identică (se scriu și se pronunță la fel) și cu sens total diferit.

ieu = unitate monetară; animal sălbatic

Cuvintele polisemantice sunt cuvintele care au capacitatea de a exprima mai multe sensuri, stabilite în funcție de context. Spre deosebire de omonime, în cazul cărora sensurile sunt total diferite, sensurile cuvintelor polisemantice sunt apropriate, înrudite.

După ce a trecut strada, băiatul a trecut pe la noi și ne-a spus că a trecut clasa.

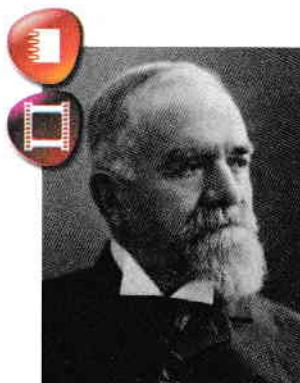
Paronimele sunt cuvintele cu formă asemănătoare (diferă unu sau două sunete) și cu sens diferit. În cazul în care un cuvânt este folosit în locul celuilalt, se produce o confuzie paronimică.

complement/compliment

Am identificat un compliment direct. – confuzie paronimică

DACĂ VREI SĂ ȘTII MAI MULT

Semantica este știința (ramură a lingvisticii) care se ocupă cu studierea sensurilor cuvintelor și a evoluției acestor sensuri.

Titu Maiorescu
(1840-1917)

EXERSĂM ȘI VALORIZĂM

1. Citește textul de mai jos și rezolvă cerințele formulate pornind de la acesta.

„Tânără generație română se află astăzi sub influența operei poetice a lui Eminescu. Se cuvine dar să ne dăm seama de partea caracteristică a acestei opere și să încercăm totdeodată a fixa individualitatea omului care a personificat în sine cu atâtă strălucire ultima fază a poeziei române din zilele noastre. [n.n. sfârșitul secolului al XIX-lea] [...]

Care a fost personalitatea poetului? Viața lui externă e simplă de povestit, și nu credem că în tot decursul ei să fi avut vreo întâmplare din afară o înrăurire mai însemnată asupra lui. Ce a fost și ce a devenit Eminescu este rezultatul geniului său înnăscut, care era prea puternic în a sa proprie ființă încât să-l fi abătut vreun contact cu lumea de la drumul său firesc. Ar fi fost crescut Eminescu în România sau în Franța, și nu în Austria și în Germania; ar fi moștenit sau ar fi agonisit el mai multă sau mai puțină avere; ar fi fost așezat în ierarhia statului la o poziție mai înaltă; ar fi întâlnit în viață lui sentimentală orice alte figuri omenești – Eminescu rămânea același, soarta lui nu s-ar fi schimbat. [...]

Ceea ce caracterizează mai întâi de toate personalitatea lui Eminescu este o așa de covârșitoare inteligență, ajutată de o memorie căreia nimic din cele ce-și întipărise vreodată nu-i mai scăpa (nici chiar în epoca alienației declarate), încât lumea în care trăia el după firea lui și fără nicio silă era aproape exclusiv lumea ideilor generale ce și le însușise și le avea pururea la îndemână. În aceeaș proporție tot ce era caz individual, întâmplare externă, convenție socială, avere sau neavere, rang sau nivelare obștească și chiar soarta externă a persoanei sale ca persoană îi erau indiferente.”

(Titu Maiorescu, *Eminescu și poezile lui*)

- a. Scrie sinonime contextuale pentru cuvintele subliniate.
- b. Scrie antonime potrivite pentru cuvintele scrise îngroșat.
- c. Construiește enunțuri cu omonimele următoarelor cuvinte preluate din text: *dar, care, mai, caz*.
- d. Formulează câte trei enunțuri prin care să ilustrezi polisemia următoarelor cuvinte: *puternic, lume, a scăpa*.

2. Găsește, cu ajutorul *Dicționarului explicativ al limbii române*, sinonime mai noi (neologice) ale următoarelor cuvinte: *sigur, folositor, cinstit, stăruință, poftă, vârstă, a hotărî, a îmbu-nătăți, a bănuí*.

3. Lucrați în perechi și construiți enunțuri cu formele de plural diferite ale următoarelor omonime: *corn, colț, raport, elan, moț, membru, arc, ghid*.

4. Rescrie enunțurile, alegând varianta corectă.

- După un moment de reflecție/reflexie, Ionel a luat decizia corectă.
- Supraviețuitorii naufragiului au descoperit o lacună/lagună impresionantă.
- Pe hartă sunt marcate principalele zone petroliere/petrolifere din țara noastră.
- Elevii au ascultat de profesor și s-au aliniat/alineat.
- Părinții lui au investit/învestit o sumă mare de bani în afacere.
- Mă inervează/enervează când greșește și nu recunoaște acest lucru.
- Pentru fețele de pernă, bunica are nevoie de trei metri de atlas/atraz.

5. Joc. Formați grupe de câte 4 elevi și scrieți strofe, în care să utilizați următoarele perechi de paronime: *aluzie/iluzie, solidar/solitar, a inseră/a se inseră*. Fiecare pereche de paronime va fi integrată într-o stropă, numărul versurilor din stropă fiind la alegere. Câștigă echipa care reușește să scrie corect strofele în cel mai scurt timp.

MIJLOACE INTERNE DE ÎMBOGĂȚIRE A VOCABULARULUI – DERIVAREA, COMPUNEREA (ACTUALIZARE), CONVERSIUNEA

CITIM

- Din **neatenție**, am spart paharul **argintiu**.
- Douăzeci** de copii au ajuns în **Târgu-Mureș**.
- Ieri am **cules** mere. Merele **culese** au fost delicioase.
- Vara** este frumoasă. De obicei, **vara** mergem la țară.

OBSERVĂM

- Explică modul de formare a cuvintelor scrise îngroșat în enunțurile **a.** și **b.**
- Discutați în clasă despre cuvintele scrise îngroșat la subpunctele **c.** și **d.**, precizând cărei părți de vorbire îi aparțin fiecare.

CONFUZIE PARONIMICĂ

Jantă

Geantă

Târgu-Mureş

Mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului sunt procedeele prin care sunt formate cuvinte noi de la cuvinte deja existente în limba română. Acestea sunt: **derivarea și compunerea**.

a. **Derivarea** este mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului care constă în formarea de cuvinte noi cu ajutorul **prefixelor** și al **sufixelor**, pornind de la un cuvânt existent în vocabular, numit **cuvânt de bază**.

a citi: **cititor, citet, (a) reciti**

Diminutivele sunt cuvinte deriveate cu **sufixe diminutivale**, al căror sens diferă de cel al cuvintelor de bază prin faptul că obiectele denumite de acestea sunt considerate mai mici.

trenuleț, copilaș, puișor

b. **Compunerea** este mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului care constă în formarea de cuvinte noi cu ajutorul **a două sau mai multe cuvinte existente în limbă**.

Compunerea se poate realiza prin:

- sudare: binefacere, undelemn, despre
- alăturare: - cu cratimă: după-amiază, leu-de-mare, Cluj-Napoca
- fără cratimă: de la, două sute, Mircea cel Bătrân
- abreviere: UE, TAROM, Plafar

ATENȚIE!

A nu se confunda cuvintele compuse cu:

- îmbinările libere de cuvinte: *fată înaltă, turul orașului, pahar de plastic, băiatul cel ișteț*;
- locuțiunile (grupurile de cuvinte cu sens unitar, care se comportă ca o singură parte de vorbire): *aducere-aminte (= amintire), din nou (= iar), cu capul în nori (= distrat)*.

AFLĂM

Conversiunea (numită și **schimbarea valorii gramaticale**) este un alt **mijloc intern de îmbogățire a vocabularului** care constă în **obținerea de cuvinte noi prin trecerea de la o parte de vorbire la alta**.

Principalele categorii de conversiune sunt următoarele:

1. În clasa **substantivului** pot trece cuvinte aparținând unor părți de vorbire ca:
 - a. adjecтивul: **Tânărul** de ieri a fost foarte amabil.
 - b adverbul: Am aflat că fratele său a făcut **un bine**.
 - c. numeralul: Colega noastră a luat **un nouă** la fizică.
 - d. interjecția: Ne-a împărtășit **oful** său.

Observație: Substantivizarea se realizează prin articulare.

2. În clasa **adjectivului** pot trece cuvinte aparținând clasei verbului, la forme nepersonale:
 - a. participiu (adjective participial): Filmul **văzut** a fost interesant.
 - b. gerunziu (gerunziu acordat): I-a întins mâna **tremurândă**.
3. În clasa **adverbului** pot trece cuvinte aparținând unor părți de vorbire ca:
 - a. adjecтивul: Fiica lor cântă **frumos**.
 - b. substantivul (care denumește anotimpurile, zilele sau părțile zilei): **Iarna/Vineri/Seara** mergem la bunici.

Totalitatea cuvintelor formate de la același cuvânt de bază sau de la aceeași rădăcină, prin derivare, compunere sau conversiune, formează o **familie lexicală**.

De exemplu, din familia lexicală a cuvântului bun, fac parte cuvinte ca: **(a) îmbuna, bunuș, bunăstare, bun-simț, îmbunat, bunul** (substantiv).

EXERSĂM

1. Scrie cât mai multe cuvinte derive de la următoarele cuvinte de bază: *piatră, pădure, bărbat, bland, vesel, bogat, (a) face, (a) scrie, (a) stropi*. Subliniază, în fiecare caz, sufixele și prefixele utilizate.

2. Formează cuvinte compuse, utilizând cuvintele date. Poți consulta un dicționar pentru a decide modul corect de scriere.

bloc + turn
apă + de + colonie
Caraș + Severin
drept + unghi
de + la
sub + inginer

Târgu + Jiu
trei + zeci
bine + (a) voi
de + asupra
secretar + şef
rău + făcător

ieri + dimineață
zig + zag
Polul + Nord
sergent + major
azi + noapte
patru + sute

Băile Herculane,
jud. Caraș-Severin

3. Alege formele corecte ale următoarelor cuvinte derive și compuse.

gogoșarie/gogoșerie
clujan/clujean
deszapezi/dezapezi
dezmembrat/desmembrat
îmbrătișa/înbrătișa
reîncălzit/reâncălzit
greșală/greșeală
dezgropa/desgropa

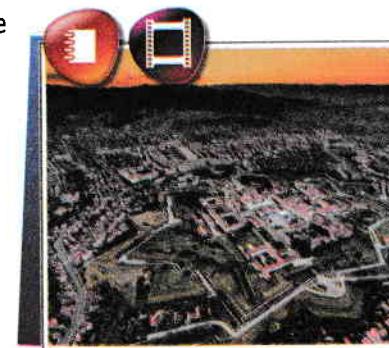
desvinovății/desvinovății
roșăță/roșeață
dezghețat/desghețat
deslănuțit/dezlănuțit
bunăstare/bună-stare
alb-argintiu/alb argintiu
extra fin/extrafin
Alba Iulia/Alba-Iulia

Bistrița Năsăud/Bistrița-Năsăud
ochiul boului/ochiul-boului
scurtcircuit/scurt circuit
bunăvoiță/bună-voiță
cocoș de munte/cocoș-de-munte
bună-credință/bunăcredință
rea-credință/reacredință
dis-de-dimineață/dis de dimineață

4. Menționează partea de vorbire căreia îi aparțin cuvintele scrise îngroșat în următoarele enunțuri.

- Toamna bogată a sosit în țara noastră.
Bunica lui culege merele **toamna**.
- Școlarii au **învățat** poezile pentru serbare.
Poeziile **învățate** au fost selectate de **învățătoare**.
- Am primit un tricou **albastru** de la mătușa Ioana.
Erau impresionați de **albastrul** cerului.
- Am adus un pachet care este **ușor**.
Corina **învață ușor** formulele chimice.
- Am aflat că ei locuiesc **aproape**.

E bine să-ți ajută **aproapele** când acesta are vreun necaz.

Alba Iulia

5. Se dă cuvintele: *pictat, harnic, domol, dimineață, marți, ah, șapte, bine, frumos*. Scrie enunțuri în care cuvintele date să aibă valori gramaticale diferite, precizând de fiecare dată ce sunt ca părți de vorbire.